

**Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze
zaprasza wszystkich chętnych do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych
na temat wyłączenia powierzchni plantacji nasiennych pochodzenia
generatywnego i wegetatywnego oraz poletek łowieckich
(upraw rolnych) zlokalizowanych na gruntach leśnych (Ls)
spod procesu certyfikacji FSC.**

FSC – Forest Stewardship Council A.C. jest organizacją promującą odpowiedzialne gospodarowanie zasobami leśnymi świata. Skupia właścicieli i zarządców lasów, organizacje społeczne i przyrodnicze, firmy przetwórstwa drzewnego i papierniczego, sieci handlowe oraz osoby prywatne, zainteresowane odpowiedzialną gospodarką leśną. Posiadacze certyfikatu FSC muszą spełnić szereg warunków i kryteriów, które w przypadku zarządców i właścicieli lasów w Polsce zapisane są w Tymczasowym Krajowym Standardzie Odpowiedzialnej Gospodarki Leśnej w Polsce. Wypełnienie warunków określonych Standardem kontrolowane jest podczas corocznych audytów. Certyfikat przyznaje się na 5 lat. RDLP w Zielonej Górze posiada nieprzerwanie certyfikat FSC od 2001 r. Jednym z elementów ww. standardu jest stosowanie i prowadzenie odpowiedniej polityki w zakresie stosowania środków ochrony roślin.

Stosowanie środków ochrony roślin w polskim leśnictwie podlega przepisom ustawy z dnia 8.03.2003 roku o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097). Zgodnie z tymi normami prawnymi w lasach mogą być używane tylko pestycydy zarejestrowane dla leśnictwa.

W wyniku dostosowania polskich przepisów do wymogów Unii Europejskiej z obrotu wycofano wiele substancji chemicznych, w tym również te, które stosowano

Znak odpowiedzialnej
gospodarki leśnej

w PGL Lasy Państwowe. W konsekwencji znacznego ograniczenia liczby pestycydów, drastycznie spadły możliwości chemicznej ochrony roślin w leśnictwie.

W ostatnich latach na rynku pojawiło się wiele nowych środków ochrony roślin, które znajdują zastosowanie w kwiaciarstwie, rolnictwie, sadownictwie i szkółkarstwie drzew i krzewów ozdobnych. Mimo, że stosowane w tych branżach np. fungicydy służą zwalczaniu tych samych chorób i patogenów, z jakimi borykamy się w szkółkach leśnych, plantacjach nasiennych, plantacyjnych uprawach nasiennych, PGL Lasy Państwowe nie mogą ich używać gdyż nie przeszły one procedur rejestracji dla leśnictwa. Procedury te są kosztowne, a producenci ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię plantacji nasiennych i plantacyjnych upraw nasiennych oraz poletek łowieckich na gruntach leśnych w Polsce, z przyczyn ekonomicznych, nie są zainteresowani rejestracją nowych środków dla leśnictwa. PGL Lasy Państwowe podejmują działania zmierzające do rejestracji szczególnie potrzebnych preparatów w ramach zastosowań małoobszarowych.

Należy zwrócić uwagę, że zakres tworzenia nowych oraz utrzymywania istniejących plantacji nasiennych i plantacyjnych upraw nasiennych, ujęty w „Programie zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew w Polsce na lata 2011-2035”, jest podyktowany bezwzględną koniecznością utworzenia, w skali kraju, stabilnej, wyselekcjonowanej bazy nasiennej dla podstawowych gatunków lasotwórczych i domieszkowych. Celem istnienia plantacji nasiennych jest uzyskiwanie obfitych zbiorów nasion o podwyższonej wartości genetycznej, łatwych do pozyskania. Plantacje są nierozzerwalnie związane z „Programem Hodowli Selekcyjnej Drzew Leśnych” i mają one pełnić rolę końcowego ogniwa systemu hodowli selekcyjnej. To poprzez wykorzystanie nasion z plantacji nasiennych i plantacyjnych upraw nasiennych wyniki prac nad udoskonalaniem drzew przekazywane są do praktyki leśnej i ich efekty uwidaczniają się w podniesieniu szeroko rozumianej wartości drzewostanów, w tym odpornościowej.

Niewątpliwie plantacje są bardzo cennymi obiektami chroniącymi zmienność genetyczną drzew leśnych i stanowią swoistego rodzaju banki genów in vivo. Obecny „Program zachowania leśnych zasobów genowych drzew w Polsce na lata 2011-2035” zakłada wykorzystanie do 40% nasion z plantacji w nowo zakładanych uprawach. Pomimo znacznego wzrostu pozyskania drewna w ostatnich latach popyt na ten surowiec, w dalszym ciągu, znacznie przewyższa jego podaż. Jednocześnie

potencjał produkcyjny siedlisk polskich lasów nie jest w pełni wykorzystany. Biorąc pod uwagę powyższe fakty, warto podkreślić, że utrzymanie wyselekcjonowanej bazy nasiennej na poziomie 30% potrzeb nasiennych w skali kraju daje przewidywany zysk selekcyjny dla cech przyrostowych na poziomie populacji ok. 10% a na poziomie rodu ok. 15%.

Dodatkowo, biorąc pod uwagę obecne i przewidywane zmiany klimatu, planowane działania będą istotnie modyfikować cele strategiczne „Programu (...)”, który powinien zagwarantować zachowanie zmienności genetycznej i trwałości lasów w zmieniających się warunkach środowiska, przy jednoczesnym przeciwdziałaniu redukcji puli genetycznej drzewostanów.

Ww. program będzie ukierunkowany na poprawę wartości genetycznej powielanych populacji, wzmagającą ich naturalne zdolności adaptacyjne do zmieniających się warunków klimatu. Biorąc pod uwagę powyższe, plantacje nasienne i plantacyjne uprawy nasienne, nie mogą być traktowane jak zwykły las, bo nimi nie są. Są to obiekty zakładane i prowadzone w sposób wybitnie schematyczny (schemat rozmieszczenia klonów lub rodów oraz obowiązkowe, późniejsze cięcia schematyczne). Intensywna produkcja nasion, powoduje, że wcześniej, czy później na plantacjach pojawia się zestaw określonych owadów lub grzybów niszczących lub znacząco uszkadzających drzewa i nasiona, silnie ograniczając a niekiedy uniemożliwiając ich powstanie lub zbiór.

Plantacje powinny być traktowane jako obiekty strategicznego znaczenia, dostarczające odpowiedniej jakości nasiona, stając się początkiem zakładanych drzewostanów. Warto nadmienić, że u wszystkich naszych sąsiadów plantacje nasienne i plantacyjne uprawy nasienne nazywane są „SADAMI NASIENNYMI”. Tak jak w sadzie produkowane są owoce, tak w sadzie leśnym - nasiona. Żeby to było możliwe, cały proces ich wytwarzania podlega kontroli i ochronie, często przy użyciu środków ochrony roślin, których niestety do ochrony plantacji nasiennych brakuje. Podkreślenia wymaga fakt, że te niewielkie powierzchniowo obiekty mają znaczący wpływ na jakość materiału siewnego a dla części gatunków także na jego dostępność w skali kraju.

Dobrym przykładem poważnych problemów możliwości wytworzenia nasion są dwie plantacje dębowe (dębu bezszypułkowego) w RDLP Zielona Góra, w Nadleśnictwie Świebodzin i Nadleśnictwie Krzystkowice, gdzie w 2020 roku

stwierdzono występowanie motyla o nazwie *Blastobasis glandulella* (Lep.: Blastobasidae), dotąd w Polsce odnotowanego tylko raz, w jednej lokalizacji. Jest to gatunek północnoamerykański. Gąsienice tego gatunku żerują w żołądkach. Rozpoznanie możliwości ograniczania liczebności tego gatunku fitofaga oraz poznanie jego biologii, może mieć istotne znaczenie dla perspektyw odnawiania dębów w przyszłości i wydaje się istotne w skali całych Lasów Państwowych. Dlatego też zmiana zakresu certyfikacji w stosunku do plantacji nasiennych i umożliwienie ich skuteczniejszej ochrony ma w najbliższej perspektywie pierwszorzędne znaczenie.

Kolejnym wyzwaniem jest gospodarka rolna realizowana na poletkach łowieckich, będących ewidencyjnie lasem a w rzeczywistości gruntem rolnym wykorzystywanym na cele łowieckie. Zgodnie z Ustawą z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz 1683 ze zm.) poletko łowieckie jest to powierzchnia obszarów obsianych roślinami stanowiącymi żer dla zwierzyny na pniu. Czyli stanowią one głównie bazą żerową dla zwierzyny, dodatkowo pełniąc również inne funkcje, na przykład: pośrednio służą zmniejszeniu szkód w uprawach rolnych i zatrzymaniu zwierzyny w ich naturalnym środowisku jakim jest las.

Poletka łowieckie zlokalizowane na gruntach leśnych są bardzo specyficznym tworem, ponieważ są to klasyczne uprawy rolne położone na gruntach, które tylko ewidencyjnie są lasem (Ls). Wiąże się to z wieloma komplikacjami natury formalnej.

Z zasady są to grunty bardzo słabej jakości, które nie są przystosowane do intensywnej uprawy rolnej. Poletka obsiewa się tymi samymi roślinami, które są wykorzystywane w komercyjnym rolnictwie. W związku z tym, dla uzyskania oczekiwanego plonu, wymagają one podobnych zabiegów jak na gruntach typowo rolnych. Mimo, że zabiegi chemiczne są ograniczone do niezbędnego minimum, to jednak aby uzyskać nawet słabej jakości plon, należy je wykonywać, w przeciwnym wypadku uprawa przestanie istnieć lub jej stan nie zabezpieczy bazy żerową dla zwierzyny w okresie zimowym.

Głównym problemem jest fakt, że preparaty (środki ochrony roślin), które są zarejestrowane dla leśnictwa (uprawa i ochrona drzew leśnych) nie służą produkcji typowo rolnej.

Całkowite zaprzestanie stosowania środków ochrony roślin na poletkach łowieckich sprawi, że nie będziemy w stanie wyprowadzić na nich jakiegokolwiek plonu i ich utrzymywanie straci sens, ze szkodą dla dziko żyjącej zwierzyny.

Stosowanie środków ochrony roślin na poletkach łowieckich, stanowiących Ls jest niezbędne. Ilość zabiegów jest ograniczana do niezbędnego minimum a ich stosowanie zależy od miejsca oraz warunków klimatycznych w danym sezonie. Dodatkowo należy zaznaczyć, że uprawianie poletek łowieckich jest działalnością dodatkową PGL Lasy Państwowe, a ich powierzchnia stanowi niecałe 0,1 % powierzchni leśnej RDLP w Zielonej Górze.

Warto przy tym podkreślić, że stosowanie środków chemicznych do ochrony roślin na plantacjach nasiennych i plantacyjnych uprawach nasiennych oraz poletkach łowieckich nie stanowi zasadniczej metody zabezpieczania się przed szkodami lecz jest uzupełnieniem profilaktyki (metody integrowanej). Środki ochrony roślin stosuje się wyjątkowo, w sytuacji wystąpienia istotnych szkód z tendencjami do ich powiększania się, i co ważne, po uprzednim rozpoznaniu czynnika sprawczego. W RDLP Zielona Góra funkcjonuje laboratorium fitopatologiczne, dzięki któremu możliwe jest szybkie i precyzyjne rozpoznanie sprawcy szkód. Dodatkowo nadleśnictwa mają do dyspozycji laboratorium Zespołu Ochrony Lasu w Łopuchówku oraz Zakład Fitopatologii Leśnej przy IBL w Sękocinie, zatrudniające ekspertów w zakresie ochrony roślin. Niezależny nadzór prowadzi również Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa poprzez swoje lokalne oddziały.

Metody „nieinwazyjnej” profilaktyki, jakie stosuje się na plantacjach RDLP Zielona Góra (wykaz lokalizacji ujęto w załączniku nr 1), w celu ograniczenia szkód powodowanych przez organizmy szkodliwe (głównie owady), to między innymi:

- utrzymywanie optymalnej zawartości składników pokarmowych i ich równowagi w glebie, poprzez poprzedzone analizami laboratoryjnymi nawożenie jednoskładnikowe,
- oparte na naturalnych komponentach nawożenie organiczne w wysokich dawkach,
- stosowanie do zakładania plantacji wyselekcjonowanego materiału genetycznego (klony, rody),
- prawidłowa uprawa gleby (utrzymywanie ugoru czarnego/zielonego),
- terminowość i prawidłowość wykonywania zabiegów (m.in. pielęgnacja gleby),

Zakładanie plantacji nasiennych i plantacyjnych upraw nasiennych swą specyfiką jest bardziej zbliżone do rolnictwa (sadownictwa) niż leśnictwa. Stosuje się tu: głęboką uprawę gleby, nawożenie i w razie potrzeby również odwadnianie powierzchni, czy wreszcie rośliny rolnicze stosowane jako ugory zielone. Nie mamy tu do czynienia z lasem i wszystkimi jego funkcjami. Normą jest zmniejszony poziom warstwy próchnicznej oraz charakterystycznych dla lasów mikroorganizmów glebowych. Powierzchnie plantacji nie są miejscem gniazdowania i bytowania ptaków i zwierząt typowych dla lasów. Przejściowa fauna i flora jest zbliżona w początkowej fazie zakładania plantacji do tej, jaka występuje w intensywnych uprawach rolnych lub na powierzchniach otwartych.

Należy dodać, że stosowanie pestycydów na plantacjach oraz poletkach łowieckich jest ściśle nadzorowane przez służby leśne. Osoby zatrudnione przy zabiegach posiadają niezbędne kwalifikacje i zezwolenia. Również sprzęt używany do oprysków, jak i magazyny śor spełniają wymogi obowiązującego w tym zakresie prawa. Zużyte opakowania są przekazywane do utylizacji wykonywanej przez wyspecjalizowane w tej dziedzinie podmioty.

Ograniczenie możliwości ochrony roślin na plantacjach nasiennych i plantacyjnych uprawach nasiennych oraz poletkach łowieckich, wskutek stosowania kryteriów FSC przyjętych dla gruntów leśnych, powoduje obniżenie efektywności produkcji oraz jej wyższe koszty. Produkujemy nasiona niższej jakości i słabszej zdrowotności. Wzrastające z nich sadzonki mogą przejawiać cechy obniżonej odporności a wysadzone na powierzchniach leśnych, będą bardziej podatne na kolejne czynniki szkodliwotwórcze: biotyczne i abiotyczne. Wyhodowanie sadzonek silnych, odpornych na stres i uszkodzenia ze strony organizmów szkodliwych jest celem nadrzędnym szkółkarstwa leśnego. Wszystkie środki zmierzające do tego celu, zgodne z obowiązującym prawem krajowym winny być standardem właściwej produkcji leśnego materiału sadzeniowego. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze stoi na stanowisku, że wyłączenia powierzchni plantacji nasiennych pochodzenia generatywnego i wegetatywnego oraz poletek łowieckich (upraw rolnych) zlokalizowanych na gruntach leśnych (Is) spod procesu certyfikacji jest uzasadnione także tym, że w istocie rzeczy ww. obiekty nie są lasem w rozumieniu ekologicznych.

Powierzchnia gruntów objętych certyfikatem zmniejszy się o:

- plantacje nasienne pochodzenia generatywnego – **11,54 ha**;

- plantacje nasienne pochodzenia wegetatywnego (szczepione) – **64,02**;
- poletka łowieckie zlokalizowane na użytku gruntowym Ls – **422,03**;

Łącznie: **497,59 ha**.

Dotychczasowa powierzchnia RDLP w Zielonej Górze, na której certyfikat FSC potwierdzał prowadzenie odpowiedzialnej gospodarki leśnej wynosiła: **438 458,42 ha**. Przyjęcie wniosku RDLP w Zielonej Górze pomniejszy ją o **0,11%**.

Przebieg konsultacji społecznych

Prosimy o zgłaszanie uwag odnośnie wyłączenia powierzchni plantacji nasiennych pochodzenia generatywnego i wegetatywnego oraz poletek łowieckich (upraw rolnych) zlokalizowanych na gruntach leśnych (Ls), spod procesu certyfikacji gospodarki leśnej, prowadzonej na obszarze RDLP w Zielonej Górze, w terminie **do 13.12.2021 r.**, pocztą tradycyjną z dopiskiem „konsultacje FSC” na adres: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze, ul. Kazimierza Wielkiego 24a, 65-950 Zielona Góra lub elektronicznie: sekretariat@zielonagora.lasy.gov.pl. W temacie wiadomości wpisując: „konsultacje FSC”. Wszelkie informacje na ten temat zostaną Państwu udzielone również telefonicznie pod nr tel. +48 68 325 44 51 w. 331.

Więcej informacji o certyfikacji FSC znajdą Państwo na stronie www.fsc.pl.

Wojciech Grochala
Dyrektor RDLP w Zielonej Górze
/podpisano elektronicznie/

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	71289.190475.182735
Nazwa dokumentu	Treść ogłoszenia konsultacji społecznych w sprawie wyłączenia.pdf
Tytuł dokumentu	Treść ogłoszenia konsultacji społecznych w sprawie wyłączenia
Sygnatura dokumentu	ZG.0152.1.2021
Data dokumentu	2021-11-16
Skrót dokumentu	428730904C8BFF638602E717811219FD491758FA
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2021-11-16 12:35:32
Podpisane przez	Wojciech Grochala Dyrektor RDLP w Zielonej Górze
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.104.37.37.20910

Data wydruku: 2021-11-16

Autor wydruku: Młynar Grzegorz (specjalista SL)